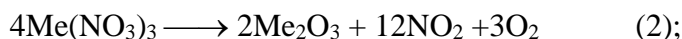
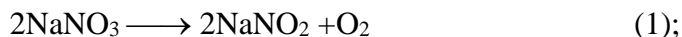

Задача 1.

При прожарюванні суміші нітрату натрію та нітрату металу (III), що в ряду напруг стоїть до водню, утворилося 27,3 г твердого залишку та виділилося 34,72 л (н.у.) газуватих продуктів. Після пропускання через розчин лугу об'єм газу зменшився до 7,84 л. Нітрат якого металу був присутній у суміші?

Розв'язок:

При нагріванні солей відбуваються наступні хімічні реакції:

Об'єм поглинутого NO_2 становить $34,72 - 7,84 = 26,88$ л. $v(\text{NO}_2) = 26,88/22,4 = 1,2$ моль.

Згідно реакції (2) $v(\text{NO}_2) : v(\text{Me}_2\text{O}_3) : v(\text{O}_2) = 12 : 2 : 3$.

Отже $v(\text{Me}_2\text{O}_3) = 0,2$ моль, а $v(\text{O}_2) = 0,3$ моль.

Всього під час реакції виділилось 34,72 л газів, $v(\text{газів}) = 34,72 / 22,4 = 1,55$ моль.

Отже у реакції (1) виділяється $v(\text{O}_2) = 1,55 - 1,2 - 0,3 = 0,05$ моль.

Згідно р-ції (1) $v(\text{O}_2) : v(\text{NaNO}_2) = 1 : 2$. Тому $v(\text{NaNO}_2) = 0,1$ моль, а $m(\text{NaNO}_2) = 0,1 \cdot 69 = 6,9$ г

$m(\text{Me}_2\text{O}_3) = 27,3 - 6,9 = 20,4$ г, а молярна маса оксиду $M(\text{Me}_2\text{O}_3) = 20,4 / 0,2 = 102$ г/моль

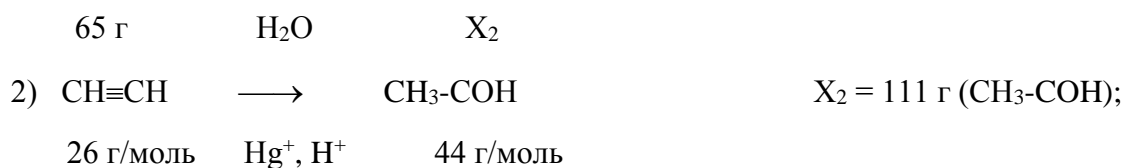
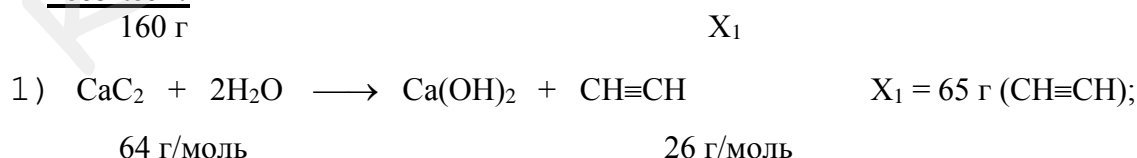
Таким чином молярна маса металу $M(\text{Me}) = (102 - 3 \cdot 16) / 2 = 27$ г/моль – це Алюміній

Відповідь: $\text{Al}(\text{NO}_3)_3$.

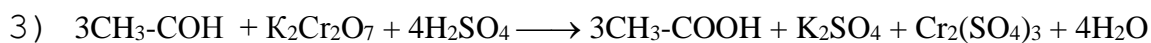
Задача 2.

160 г карбіду кальцію занурили у воду. З газом А, що виділився, провели реакцію Кучерова. На одержану органічну сполуку Б подіяли підкисленим розчином біхромату калію. Одержана сполука В реагує з метанолом, утворюючи сполуку Г. Розрахуйте кількість сполуки Г, якщо вважати, що всі перетворення (написати рівняння реакцій) відбуваються з виходом 100%.

Розв'язок:

111 г

X₃

3•44 г/моль

3•60 г/моль

X₃ = 150 г (CH₃-COOH);

150 г

X₄

60 г/моль

74 г/моль

X₄ = 185 г (CH₃-COOCH₃).**Відповідь:** 185 г метилацетату.**Задача 3.**

У пробірках без етикеток містяться такі солі Натрію: хлорид, сульфід, сульфат, гідрогенсульфат, ортофосфат, карбонат і гідрогенкарбонат. У Вашому розпорядженні є дистильована вода, універсальні індикатори, пробірки та нагрівальний пристрій. Запропонуйте експерименти з розпізнавання солей з можливим використанням досліджуваних сполук, як реагентів. Напишіть рівняння реакцій, які відбуваються під час експерименту.

Розв'язок:

На першому етапі розчиняємо всі солі і вимірюємо рН отриманих розчинів, що дозволить розділити солі на три групи:

- 1) розчини NaCl, Na₂SO₄ будуть мати нейтральне середовище (рН = 7), тому що не гідролізують;
- 2) розчин NaHSO₄ буде мати кисле середовище (рН < 7); NaHSO₄ встановлено!
- 3) розчини Na₂S, Na₃PO₄, NaHCO₃ та Na₂CO₃ будуть мати лужне середовище (рН > 7).

На другому етапі можна використати розчин NaHSO₄ (NaHSO₄ ↔ Na⁺ + H⁺ + SO₄²⁻) для виявлення Na₂S та Na₃PO₄. Для цього до розчинів третьої групи додаємо розчин NaHSO₄:

Розчини карбонату та гідрокарбонату виявляють виділення газу без запаху:

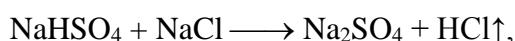

У випадку Na₃PO₄ виділення газів не спостерігається. Na₃PO₄ встановлено!

На третьому етапі нагріваємо сухі солі NaHCO₃ та Na₂CO₃. При температурі, яку дає полум'я пальника розкладається тільки гідрокарбонат: 2NaHCO₃ → Na₂CO₃ + CO₂↑ + H₂O↑

NaHCO₃ та Na₂CO₃ встановлено!

На четвертому етапі змішуємо кожну із сухих солей NaCl та Na₂SO₄ із сухим NaHSO₄ та нагріваємо - буде відбуватися виділення хлороводню:

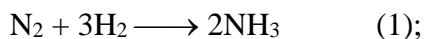
який дасть кислу реакцію із папірцем змоченим лакмусом. NaCl та Na₂SO₄ встановлено!

Задача 4.

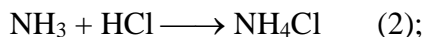
Суміш з 5 л азоту та 15 л водню пропустили над каталізатором. Газова суміш після реакції потребувала для нейтралізації аміаку 120 мл 8,5% розчину соляної кислоти густиною 1,04 г/см³. Обчисліть склад газової суміші в об'ємних частках після проходження її над каталізатором.

Розв'язок:

При пропусканні газів над каталізатором має місце хімічна реакція:

Аміак поглинається розчином соляної кислоти:

Обчислюємо кількість HCl: $\nu(\text{HCl}) = (120 \cdot 1,04 \cdot 0,085) / 36,5 = 0,29$ моль.

Згідно реакції (2) $\nu(\text{NH}_3) : \nu(\text{HCl}) = 1:1$. Отже $\nu(\text{NH}_3) = 0,29$ моль, а $V(\text{NH}_3) = 0,29 \cdot 22,4 = 6,5$ л

Згідно реакції (1) $V(\text{NH}_3) : V(\text{H}_2) : V(\text{N}_2) = 2 : 3 : 1$. Отже прореагувало 9,75 л H₂, та 3,25 л N₂. Після реакції маємо $V(\text{NH}_3) = 6,5$ л, $V(\text{H}_2) = 15 - 9,75 = 5,25$ л, $V(\text{N}_2) = 5 - 3,25 = 1,75$ л. Об'ємні частки становлять $\varphi(\text{NH}_3) = 6,5 / 13,5 = 0,481$, $\varphi(\text{H}_2) = 5,25 / 13,5 = 0,389$, а $\varphi(\text{N}_2) = 1,75 / 13,5 = 0,13$.

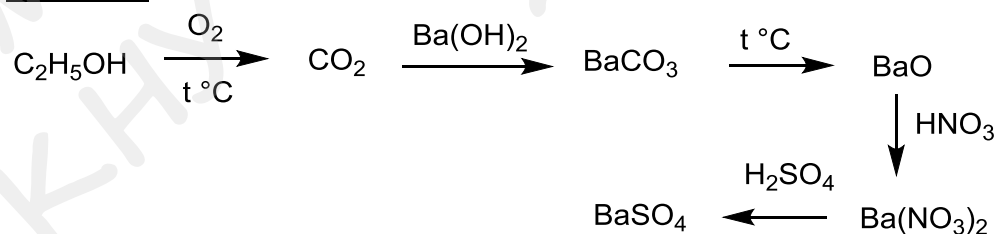
Відповідь: $\varphi(\text{NH}_3) = 48,1\%$, $\varphi(\text{H}_2) = 38,9\%$, а $\varphi(\text{N}_2) = 13\%$.

Задача 5.

Напишіть рівняння реакцій та розрахуйте скільки утвориться сполуки Д зі 153 г сполуки В.

Розв'язок:

Відповідь:

А = CO₂, **Б** = BaCO₃, **В** = BaO, **Г** = Ba(NO₃)₂, **Д** = BaSO₄.

$m(\text{BaSO}_4) = 233 \text{ г}$.